

obsodbe trdi urednik, da je bistveno vse objavil, kar je opat zahteval. Gledé kazni pa se pritožuje, da je primerno previsoka, ker je v podobnem slučaju pri istej sodnji „Cillier Zeitung“ bila obsojena samo na 2 fl. 50 kr. Najbolje upira se pa urednik zoper ukrepljenje prve razsodbe s tem, da je baje urednik „veljavo pastoralnih konferenc in duhovensko čast žalil.“ Pravi: takšno očitjanje ne spada pred tiskovno sodišče, ampak pred porotnike. Dalje bi ovo očitjanje bilo opravičeno, ako bi Slov. Gosp. o celjskej konferenci bil objavil kaj neresničnega, ali če bi g. Ferenčakov predlog bil neopravičen in grajevreden. Ali temu ni tako, ne prvemu ne drugemu. Najprvle je poročilo v Slov. Gosp. resnično, popravek opatov neresničen, Gospodar je govoril čisto resnico, a opat po paragrafih v svet poslal kosmato neresnico: kajti ni res, kakor je opat popravljal, da se pri konferencah le vprašanja od preč. ordinarijata dana pretresujejo, ni res, da se o Ferenčakovomu predlogu podobnih rečeh ne bi smelo v konferencah razgovarjati, krivo taji opat stavljenje Ferenčakovega nasveta, krivo taji opat, da predlog ni zapisan v konferenčnem protokolu. Vse to je urednik pred sodniki neovrgljivo dokazal, kakor tudi to, da je opat tako drzen bil in celo sodnji debelo neresnico predložil trdeč v tožnem pismu, kako je on (opat) pri konferenci s pozivom na škofa Slomškega nasvet Ferenčakov pobijal. Urednik je vprašal več mešnikov konferentistov, pa vsak mu je pravil, da še opat Slomškega pri konferenci niti omenil ni. Naposled še dokaže urednik, da je č. g. Ferenčak prav ravnal, popolnem po cerkvenej navadi v našej škofiji; vsak mešnik mu pritrdi, nobeden opatu. Drugače tudi mogoče ni, kajti zoper slabe časnike, kateri na mešnike psujejo in brezverstvo širijo, so škof Slomšek l. 1848 pa tudi sedanji škof l. 1882 odločno postopali. Slomšek pišejo duhovnikom v okrožnici od l. 1860: „da si nalaga vsak duhovnik veliko odgovornost, ako s svojim denarjem podpira mešnikom in sv. Cerkvi sovražne liste.“ Zato je tudi preč. ordinarijat tiskarju Janšiču v Mariboru odtegnil naročila svoja, ker je v kljub svarjenju in prošnjam njegovu „Marburger Zeitung“ objavljala veri in Cerkvi sovražne članke. G. Ferenčakov predlog zastran „Cillier Zeitung“ je toraj zelo opravičen in hvale vreden. Vsled tega pa se tudi uredniku ne more nič očitati, da ga je objavil. Celjski opat je bil s tolikimi dokazi tako na sramoto postavljen in pobit, da je celo, kakor se spodobi, vstati pozabil, ko je začel nekaj brbljati o rečeh, ki niti k obravnavi niso spadale.

Proti koncu je iz svoje pisane črčkarije predčital psovanja na „Slov. Gospodarja“ in njegovega urednika: list mu je takšen, ki ljudstvo zapeljuje, in urednik brez redne vesti. Ta bodi zadovoljen, če ostane pri 50 gld. kazni, ker je opata žalil in pri tožbi pred 2 letoma

celo sodnijske uradnike nanj pošiljal, da je odstopil. Prav ostrmeli smo pa, ko je opat s povzdignjenim glasom djal: „meni moja vest ne dopušča, proti „Cillier Zeitung“ (freimaurerski list. Pis.) in g. Rakuschu postopati, kakor g. Ferenčak hoče.“ Urednik mu odvrne, da „Slov. Gospodar“ ne mara, ali opat list graja, ali hvale, zastran svoje vesti bo urednik sam odgovor dajal, in kar zadnjo tožbo zadeva, je opat zopet neresnico govoril in drzno obrekoval. Tako prilično je urednik se zagovarjal. G. vr. Serneec je branil rekurz z ozirom na postavo. Okolo pol jedne ure popoldne je predsednik plem. Schrey naznanil razsodbo: 1. zastran tožbe po § 19 in 21 je urednik nekriv spoznan in opat obsojen na platež dotičnih stroškov, 2) zastran tožbe po § 22 pa je urednik kriv spoznan, ker je nekaj besed v popravku izpuščenih ter je obsojen na platež 10 gold. ali 48 ur zapore, in dolžen objaviti razsodbo; 3) da bi bil urednik iz slabe volje ravnal, temu se ne pritrdi; 4) tudi od pade očitjanje, kakor da bi bil veljavo konferenc in mešniško čast žalil. Opat je moral namesto s 50 gold. s 10 gold. zadovoljiti se in s svojim košem dokazanih mu „neresnic“ (urednik ni nikoli rabil besed: laž, lažnjivec, Pis.), oditi domov moralično potren in pobit, kakor mu je g. dr. Serneec zasolil.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so za ministra zunanjih zadev imenovali grofa Kalnoky-ja; v kljub magjarskemu imenu mož ni pristaš magjarske stranke pa tudi nemško-liberalne stranke ne; bil je do sedaj cesarjev poslanik pri ruskem carji in ne sluje kot neprijatelj Slovanov. Dobro! — V državnem zboru so naši poslanci bili v 3 oddelke razdeljeni: v česki, poljski in grof Hohenwartov. Pri tem je tudi vseh 14 slovenskih poslancev zraven hrvatskih iz Dalmacije in Istrije, zraven italijanskih in nemških konservativcev, vkup 62 poslancev. Naenkrat se odtrga 20 nemških konservativcev in naredi poseben oddelek ter mu da ime: „središčni klub.“ Predsednik je knez Alfred Liechtenstein. Nemški liberalci bili so tega močno veseli, ker so mislili, da bodo toti konservativni Nemci zanaprej glasovali zoper Slovence, Čehe, Poljake itd. in tako pomagali prvič grofa Taaffeja za ministerskega stola vreči, drugič liberalcem držali strmen, da se leži popejejo na kouja. Toda hvala Bogu, v tem se varajo; novi „središčni klub“ podpira vlado in zametuje zvezo z liberalci in trdi, da bode sedaj leži in uspešneje zagovarjal „krščansko podlago državi“. Državni zbor je sprejel obdačenje umetno narejenega vina; minister grof Pino je predložil črče o „poštuih branilnicah“, katerih hoče uvesti 3931. Graf Koronini hoče mod tremi stoli sedeti ter osnovati poseben oddelek poslancev, ki ne držijo ne z nemškimi

liberalci pa tudi ne z doseđanje večino v državnem zboru! V finančnem odboru je se naš g. dr. Vošnjak pritožil, zakaj je v srednjih šolah vse pristarem ostalo. Minister Konrad je se izgovarjal, da pomanjkuje učnih knjig. Stara pravda. Kaj pomagajo knjige, če pa profesorji ne umejo slovenski? Magjarski finančni minister grof Szapary je zbolel. Hrvatska vlada je se sprla z ogersko, ker ta nasprotuje podredjenju pokrajinskih sodišč najvišjemu sodišču v Zagrebu. — Krivoščijanje v Dalmaciji se upirajo služiti kot brambovci brez narodne noše. Došlo je k njim mnogo inostrancev, da jih zapeljejo v puntanje zoper cesarja in bati je se zopetnega nepotrebne krvi prelivanja. Mnogo vojakov, in zlasti žandarjev iz Krauske, je mahoma v Dalmacijo poslanih.

Vnanje države. Nemški cesar, stari Viljelm, vedno holeha. Bismark grize se sedaj s svojimi prijatelji liberalci in Judi; neče jim Nemcev prepustiti popolnem sleči. Vsled ovega razpora pa Bismark odjenjava katoličane pregaujati; škofiji v Fuldi dovolil je novega škofa izvoliti. Ruskega generala Čerevina je poljski plemič Senkovski z revolverjem hotel ustreliti pa ga ni zadel. Jude izganjajo. — Rumunski kralj nam neče v spodnjem delu Donava priznati doseđanjih pravic brodarstvo nadzorovati. — Turki so velikansko cerkev Sofijo v Carigradi tako zanemarili, da se jej kuplja hoče podreti. — Italijani papeža tako nadlegujejo, da nameravajo sv. Oča zapustiti Rim in se preseliti v Malto ali Fuldo na Nemškem. — Francoski strahonja Gambetta izbral si je ministre pajdaše, same freimaurerje; bogatajilec in minister Bert hoče krščanski nauk iz šol odpraviti in uvesti namesto njega poduk in vaje vojaške; v Afriki so Francozi sedaj popolnem zaseli Tunis. — Angležem se na Irskem čedalje huje godi, številno vojaštvo komaj obranjuje javni mir. — V južnej Ameriki so Chilenci predsednika republike Peruvijanske ugrabili in kot jetnika odgnali. — Severna-Amerika šteje v zaveznih deželah uže 50 milijonov prebivalcev. Iz Evrope se jih vsako leto več tje preseli.

Za poduk in kratek čas.

Čitalnica mariborska.

(Govor g. profesorja Majcigerja ob 20letnici čitalnične.)

IV. In slavna gospoda! ta svečanost je bila zares velečastna. Združila se je v dosego vzvišene namena Česka vztrajna delavnost z Slovensko požrtvovalnostjo. Kdor je bil pri ti besedi navzoč, gotovo mu ne pojde dan 5. avgusta 1863 več iz spomina. Pod milim nebom zvanaj mesta Maribora na gospod Scherbaumovi pristavi, „Brandhof“ imenovani, je bil postavljen krasen oder v podobi kapelice v bizantinskem slogu. V oknih proti zabajajočemu solncu ste se lesketale umetniško zmalani podobi sv. Cirila in

Metoda, dar brezmejne požrtvovalnosti znanega rodoljuba prečastitega gospoda častnega kanonika Marka Glazerja, mnogoletnega in mnogozaslužnega župnika pri sv. Petru pod Mariborom. Tu se je praznovala svečanost, kakoršne slovenski svet pač še ni lahko videl. Nad 5000 ljudi vsakega stanu je bilo tu zbranih in ta množina, slavna gospoda! je pazljivo, rekel bi, z neko vznešeno pobožnostjo poslušala govore in pesni, deklamacije in napitnice. Slavnostni govor sem govoril jaz, v katerem so se posebne zasluge sv. blagovestnikov na polji slovanskega slovstva in slovanske omike poudarjale, in zato je bilo moje ime v družbi s Šumanovim raznašano in smešeno po nasprotniških časopisih. Celó „Augsburger Allgemeine Zeitung“ si ni mogla kaj, da bi ne bila najnih imen pred svojimi čitatelji na smeh in ovajo postavila. Pa vkljub temu je bila veselica velečastna. Ljudstvo se je radovalo glasbe, občudovalo krasne balone, ki so plavali po zraku, strelanja z možnarji, in zvečer, ko je krasna mesečina z modrega neba vse okoli včaravala, se je lesketal slavnostni prostor od sto in sto lampijonov v prelepih barvah. Poveličevali so še to velečastno svečanost neštevilni kresi, ki so svetili z mogočnega Pohorja, z visokega Žalca, od sv. Urbana in z piramide, od sv. Petra in z Slapja in z brezbrojnih bližnjih in daljnih vinskih vrhov. Nad zbranim narodom pa so plopolale mogočne zastave narodne, cesarske in deželске v rahlem večernem hlipu. Pod vsako zastavo je bil grb in pod njim napis iz jednega ali drugega slovanskih jezikov. Slovenski napis je bil znani Koseškega izrek: „Biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos.“ Ti napisi so nekterim hudo v oči bodli. Bilo je prekrasno, velečastno. Cela svečanost je stala nad 1300 gld. in to res veliko svoto je spravila v kratkem času darežljivost slovanskega naroda, kajti prineski so dohajali iz vseh krajev, v kterih prebiva Slovenec. Naj bodo tukaj tudi imena tistih mož častno omenjena, ki so se največ prizadevali, to velekrasno svečanost v življenje spraviti. Rekel sem že, da se je združila Česka delavnost z Slovensko požrtvovalnostjo v dosego prelepe svrhe. Tu so sodelovali vrli Čehi: Josip Jedlička, predstojnik kurivnice na kolodvoru Koroške železnice, Josip Böhm, uradnik ravno tam, in Emanuel Chocholovšek, brat znanega českega pisatelja. Med Slovenci zasluži na prvem mestu imenovano biti ime gospoda častnega korarja Marka Glazerja, dr. Dominkuša, Dr. Serneca, Pauliča, prof. Šumana, J. Miklošiča, in lesnega trgovca M. Blaža, ki je vse lesovje za stavbo prekrasnega odra za znižano ceno priskrbel.

Ne morem si kaj, slavna gospoda, da bi ne omenil neke posebne prikazni o priliki te svečanosti, ki tudi dan danes zanimiva široke kroge naše domovine. Vdeležili so se našega praznika v prav mnogobrojnem številu tudi nemški naši